

**Ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 назди
Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба
номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе,
хиёбони Рӯдакӣ, 33)**

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Сулаймонзода Масъуд Мумин дар
мавзуи «Сиёсати фарҳангӣ ва хусусиятҳои он дар шароити Ҷумҳурии
Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD),
доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 – Сиёсатшиносӣ (6D050202 - Ниходҳо,
равандҳо ва технологияи сиёсӣ) пешниҳод карда шудааст.**

Дар шароити имрӯзаи рушди Тоҷикистон яке аз масъалаҳои муҳимми илмҳои сиёсиро омӯзиши паҳлуҳои мухталифи сиёсати соҳавӣ ташкил медиҳад. Омӯзиши сиёсатгузориҳои кишвар дар соҳаҳои мухталиф метавонад як заминаи мусоид барои ислоҳоти минбаъдаи сиёсӣ ва таҳкими пояҳои давлатдорӣ миллӣ фароҳам намояд. Аз ин рӯ, таҳқиқи хосиятҳои соҳаҳои мухталифи ҳаёти ҷамъиятӣ рӯзмарра ва муҳим мебошад. Албатта, бо шинохти ҳолату шароит ва дурнамои рушди соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ огоҳии низоми идорӣ аз бахшҳои мухталифи давлатдорӣ миллӣ боло меравад ва дар ин замина роҳкорҳои муассир барои пешбурди онҳо таҳия ва амалӣ карда мешаванд. Дар ин радиф мавзуи таҳқиқоти илмии Сулаймонзода Масъуд Мумин муҳим ва рӯзмарра мебошад. Хусусан дар шароити имрӯзаи ҷаҳонишавӣ ва бархӯрди фарҳангҳо, боло рафтани таъсири технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ ба шуури мардум, бо суръати баланд ва ба миқёси беандоза бузург паҳн шудани иттилооти дорои муҳтавои мухталиф тавассути абзорҳои иттилоърасонӣ, зухури тамоюлҳои нав дар тарзи зиндагии инсонҳо ва дигар масъалаҳои иҷтимоӣ сиёсӣ зарурати баррасии сиёсати фарҳангиро ба миён овардааст. Ҷиҳати муҳимми рисолаи анҷомшуда аз он иборат аст, ки дар он сиёсати фарҳангӣ дар пайванд ба рушди давлатдорӣ миллӣ ва дурнамои рушди сиёсӣ дар Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Аҳамияти беназири таҳқиқоти анҷомшуда аз масъалагузориҳои он бармеояд. Муаллиф зимни баррасии мавзуи хеш бисёр масъалаҳоро дар соҳаи сиёсати фарҳангӣ ба миён гузоштааст, ки таҳқиқоти ҷамаҷонибаро тақозо менамоянд. Муҳтавои таҳқиқоти илмӣ бисёр фарогир буда, Сулаймонзода М.М. тавонистааст бо овардани дидгоҳҳои муҳаққиқони мухталиф ва таҳқиқоти анҷомшуда дар ин самт ҷанбаҳои мухталифи сиёсати фарҳангии Тоҷикистонро дар шароити имрӯза мавриди таҳлил қарор диҳад.

Таҳқиқоти илмии Сулаймонзода М.М. фарогири наwgониҳои назарраси илмӣ мебошад. Дар доираи он масъалаҳое мавриди таҳлил қарор гирифтаанд, ки то ба имрӯз ба онҳо таваҷҷуҳи зарурӣ равона нагардида буд. Муҳаққиқ ба моҳияту мазмуни сиёсати фарҳангӣ, алоқамандӣ ва баҳамтаъсирбахшии фарҳанг ва сиёсат, усулҳо ва шеваҳои татбиқи сиёсати фарҳангӣ, хосиятҳои

сиёсати фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон, зарурати таҳкими фарҳанги милли дар шароити ҷаҳонишавӣ, ҳамчунин дурнамои рушди сиёсати фарҳангӣ таваҷҷуҳ намудааст, ки аз навгониҳои таҳқиқоти илмӣ дарак медиҳанд. Навгониҳои илмӣ таҳқиқотро ба назар гирифта, метавонем он нуктаро зикр намоем, ки таҳқиқоти Сулаймонзода М.М. дар шароити имрӯза дорои аҳаммияти илмию назариявӣ ва амалӣ мебошад.

Сулаймонзода М.М. мавзӯи таҳқиқотии хешро дар доираи се боб ва шаш зербоб мавриди баррасӣ қарор додааст. Дар боби аввали рисола асосҳои назариявӣю методологии сиёсати фарҳангӣ мавриди баррасӣ қарор дода шуда, дар доираи он заминаҳои концептуалии ташаккули сиёсати фарҳангӣ ва хусусиятҳои пайванди сиёсату фарҳанг таҳлил карда шудаанд. Албатта, баррасии ҷиҳатҳои назариявии масъала заминаи муҳимме барои омӯзиши он дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон гардидааст. Довталаби дараҷаи илмӣ ҳангоми баррасии масъалаҳои назариявӣ моҳияту мундариҷаи сиёсати фарҳангӣ, хусусиятҳои бевоситаи ин навъи сиёсат, заминаҳои таърихӣ пайдоиш ва ташаккулёбии онро таҳлилу баррасӣ намудааст. Бо овардани дидгоҳи муҳаққиқони мухталиф мазмун ва моҳияти сиёсати фарҳангӣ ошкор карда шудааст. Сулаймонзода М.М. он нуктаро зикр намудааст, ки бароҳмонии сиёсати фарҳангӣ аз ҷигунагии режими мавҷудаи идоракунӣ вобастагии амиқ дорад. Ошкор намуда шудааст, ки миёни сиёсат ва фарҳанг робитаҳои мутақобила вучуд дошта метавонад. Хусусан, дар ҷаҳони имрӯза робитаи сиёсат ва фарҳанг ба таври тадриҷӣ мураккаб ва гуногунранг мешавад. Он нуктаи овардаи муҳаққиқ муҳим аст, ки ӯ пайванди фарҳанг ва сиёсатро дар ҷомеаҳои мухталиф якранг ва якнавохт наметонад.

Дар боби дуюми диссертатсия Сулаймонзода М.М. ташаккули сиёсати фарҳангӣ ва заминаҳои татбиқи амалии онро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор додааст. Татбиқи ин навъи сиёсат ҳамчун заминаи таҳкими давлатдорӣ милли баҳогузорӣ карда шудааст. Довталаби дараҷаи илмӣ шаклҳои мухталифи татбиқи амалии сиёсати фарҳангиро дар шароити Тоҷикистон вобаста ба омилҳои мухталифи таъсиргузор ошкор намудааст. Дар ин радиф ба принципҳои сиёсати фарҳангӣ, субъектҳои ҳаёти фарҳангӣ, шароитҳои гузашта ва имрӯзаи амалигардонии сиёсати фарҳангӣ таваҷҷуҳи зарурӣ равона гардидааст. Довталаби дараҷаи илмӣ бо овардани мисолҳо ва намунаҳо мавқеи андешаҳои хешро такмил бахшидааст.

Дар боби сеюми диссертатсияи хеш Сулаймонзода М.М. ҳолати рушди сиёсати фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мушкилоту дурнамои онро ба риштаи таҳлил кашидааст. Довталаби дараҷаи илмӣ роҳҳои бақои фарҳанги миллиро дар шароити таҳҷуми фарҳанги бегона ва дигар унсурҳои таъсиргузори раванди ҷаҳонишавӣ зикр намудааст. Ба андешаи ӯ, дар натиҷаи ташаннуҷи бархӯрдҳои фарҳангӣ ва тамаддунӣ, танҳо фарҳанг ва тамаддуне пирӯз мегардад ва худро ҳимоя карда метавонад, ки асолати бунёдӣ, мантиқӣ, илмӣ ва билохира, инсонсолорӣ дошта бошад. Зикр намудан бамаврид аст, ки вобаста ба масъалаҳои баррасишуда дар ҳар қисмати таҳқиқот довталаб тавсияҳои хешро ироа намудааст.

Барои омода намудани рисолаи илмӣ Сулаймонзода М.М. аз адабиёти мухталифи илмии ватанию хориҷӣ истифода кардааст. Мақолаҳои нашрнамудаи довталаб дар маҷаллаҳои илмии тақризшаванда вобаста ба мавзӯи таҳқиқоти илмӣ буда, нуктаҳои муҳимтарини онро инъикос менамоянд. Дар умум таҳқиқоти анҷомдодаи довталаб метавонад ҳамчун заминаи муҳимме барои омӯзиши минбаъдаи муносибатҳои мутақобилаи сиёсат ва фарҳанг нақш иҷро намояд.

Агарчанде автореферати диссертатсияи мазкур дорои муҳтавои баланди илмиву амалӣ аст, ва тибқи талаботи ҷорӣ таҳия шудааст, аммо дар он бархе камбудихо низ ба чашм мерасанд:

- беҳтар мебуд агар дар қисмати амалӣ довталаб ба таъсиргузориҳои манфӣ ва мусбати технологияҳои муосири коммуникатсионӣ ва иттилоотӣ ба фарҳанги мардуми кишвар таваҷҷуҳи бештар менамуд.

- ба андешаи ин ҷониб ташкил намудани пурсиши сотсиологӣ миёни мардум ва кормандони соҳаи фарҳанг метавонист ҳолат, мушкилот ва дурнамои рушди сиёсати фарҳангиро дар шароити Тоҷикистон беҳтар ошкор намояд.

Дар ҳар сурат эродҳои зикршуда хосияти тавсиявӣ дошта ба ҳеҷ ваҷҳ арзиши илмии таҳқиқоти довталабро коҳиш намедихад. Довталаби дараҷаи илмӣ метавонад дар таҳқиқоти минбаъдаи худ онҳоро ба эътибор бигирад.

Дар умум, зикр намудан зарур аст, ки кори илмии Сулаймонзода Масъуд Мумин дар мавзӯи «Сиёсати фарҳангӣ ва хусусиятҳои он дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050200 – Сиёсатшиносӣ (6D050202 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ) пешниҳод гардидааст, ба талаботи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад. Муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси номбаргардида мебошад.

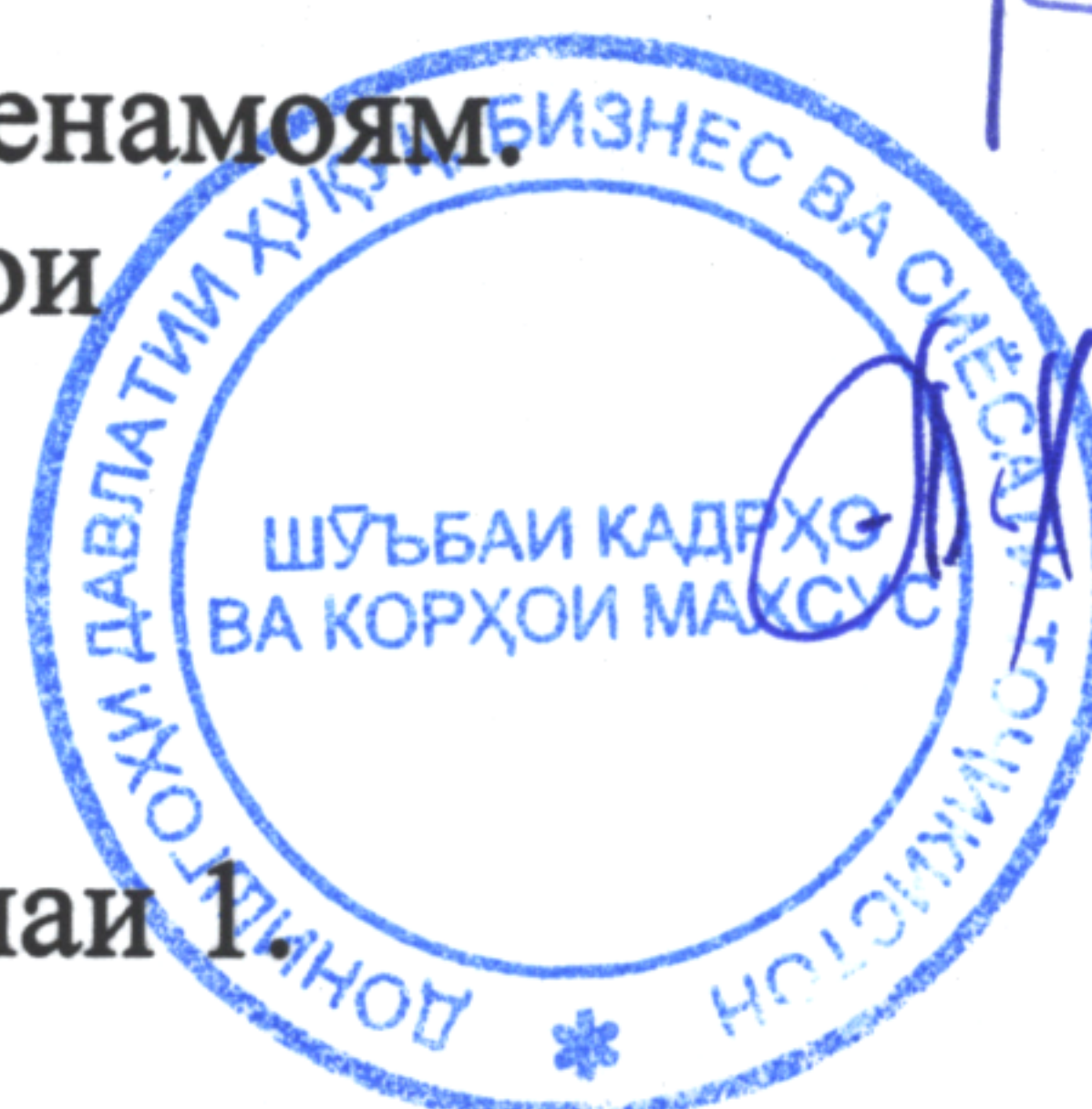
Муқарриз:

номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон

Солиев Ш.Х.

Имзои Солиев Ш.Х.-ро тасдиқ менамоям.
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДДХБСТ

Бобоев А.Х.

Суроға:

ш. Хучанд, Микронеҳияи 17, хонаи 1
Тел: +992 870888875
17.04.2026

23-04-2026